

แนวโน้มธุรกิจศึกษาในศตวรรษที่ 21

Business Education Trend in 21st Century

สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ

Surawee Peanpedlerd

อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มธุรกิจศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้เขียนได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ในประเด็นเกี่ยวกับแนวความคิดทางธุรกิจศึกษาและแนวโน้มธุรกิจศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ธุรกิจศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อธุรกิจและเป็นการศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจ ทั้งนี้ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการบูรณาการเป็นสิ่งสำคัญต่อแนวโน้มธุรกิจศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการพัฒนาและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้

คำสำคัญ: ธุรกิจศึกษา อาชีพศึกษา อาชีวศึกษา
ศตวรรษที่ 21

Abstract

This paper was study about Business Education Trend in 21st Century based on the concept from documents and researches. The study includes the concept of business education and Business Education Trend in 21st Century. The study concluded that business education is education for business and education about business. Computer technology and integration are important forward Business Education Trend in 21st Century that are to be used to development of support to help student to skill of learning.

Keywords: Business Education, Career Education, Vocational Education, 21st Century

บทนำ

กรอบความคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อแนวคิดทางการศึกษาในระบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสตร์ทางธุรกิจศึกษาที่มีอยู่ในหลักสูตรและการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเภทวิชาพาณิชยกรรม ระดับอาชีวศึกษาธุรกิจศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะทางด้านธุรกิจต่างๆ เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีในสังคมธุรกิจหรือเพื่อประกอบอาชีพทางธุรกิจ

แนวความคิดทางธุรกิจศึกษา

เริ่มแรกนั้นมนุษย์ได้เรียนรู้วิธีการทำงานจากบุคคลในครอบครัวหรือผู้เชี่ยวชาญในชุมชน สังคม หรือสถานที่ทำงาน โดยผ่านการฝึกฝน ฝึกงาน ต่อมา ระบบธุรกิจอุตสาหกรรมมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้น ผู้ที่ทำงานธุรกิจอุตสาหกรรมจึงเรียนรู้แนวทางการทำงานจากโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ดังนั้นศาสตร์ทางด้านธุรกิจศึกษา (Business Education) จึงได้เริ่มเกิดขึ้นโดยเน้นให้การศึกษาด้านวิชาชีพ (Vocational Education) ซึ่งเป็นจุดประสงค์หลักในระยะแรก ทั้งนี้ ธุรกิจศึกษาถือกำเนิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงศตวรรษที่ 18 และเริ่มการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะสำคัญในการประกอบอาชีพธุรกิจ ซึ่งขณะนั้นเป็นยุคธุรกิจเฟื่องฟู จึงได้รับความสนใจจากผู้เรียนและทำให้ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาทางธุรกิจศึกษา ต่อมาในสมัยที่เศรษฐกิจตกต่ำ ธุรกิจศึกษาจึงมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนเป็นผู้บริโภคที่เฉลียวฉลาด

ซึ่งธุรกิจศึกษานั้นมีวัตถุประสงค์เริ่มแรกทางด้านอาชีพ (Vocational Education) หรือเพื่อเตรียมคนเพื่อเข้าทำงาน ต่อมาจึงได้ขยายเป็นการศึกษาทั่วไป (General Education) ซึ่งเป็นการศึกษาพื้นฐานที่ทุกคนควรเรียน เพื่อให้เป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาดและสามารถจัดการกับการเงินส่วนบุคคลเบื้องต้นได้

ในปี ค.ศ. 1973 นักการศึกษาทางด้านธุรกิจศึกษาได้แก่ Loyd V. Douglas, James T. Blanford และ Ruth I. Anderson ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ทั่วไปทางธุรกิจศึกษาในหนังสือ “Teaching Business Subjects” ซึ่งจุดประสงค์ดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนทางด้านธุรกิจศึกษา ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ดังนี้ (สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ, 2548)

1. Exploratory: ผู้เรียนได้สำรวจความสนใจในอาชีพที่อยากประกอบอาชีพในอนาคต และเรียนรู้เกี่ยวกับโลกธุรกิจ

2. Consumer Education: การพัฒนาผู้เรียนให้สามารถแยกแยะและเลือกใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการได้อย่างชาญฉลาด

3. Occupational Intelligence: ผู้เรียนได้พัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพที่หลากหลายที่จะพบในโลกธุรกิจ

4. Economic Understanding: ผู้เรียนได้พัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญทางด้านการเศรษฐกิจ

5. Personal Use: ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่เกี่ยวกับธุรกิจซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

6. Vocational: การเตรียมผู้เรียนเข้าสู่อาชีพทางด้านธุรกิจให้ประสบความสำเร็จในอาชีพ ในฐานะผู้เริ่มต้นที่คาดว่าจะประกอบอาชีพธุรกิจ

7. Semi-vocational: เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความสามารถดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจร่วมกับสาขาอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การบริการ และคหกรรม

8. College Preparatory: เป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนศึกษาต่อในสาขาทางด้านธุรกิจต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

สำหรับแนวความคิดธุรกิจศึกษาในปัจจุบันโดย Policies Commission for Business and Economic Education (2002) ได้กล่าวถึง “ธุรกิจศึกษา” (Business Education) ไว้ว่า ธุรกิจศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อธุรกิจ (Education for Business) หมายถึง การเตรียมผู้เรียนเพื่อเข้าไปประกอบอาชีพที่หลากหลายทางสายงานธุรกิจและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ และเป็นการศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจ (Education about Business) อันเป็นการเตรียมผู้เรียนทุกๆ คนให้เป็นพลเมืองที่มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ทั้งนี้ สมาคมธุรกิจศึกษาแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกา (National Business Education Association, 2001) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ธุรกิจศึกษาเป็นการจัดการศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีบทบาทการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม เป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาด มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และสามารถดำเนินการเป็นเจ้าของธุรกิจได้ รวมทั้งมีความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ นอกจากนี้ ธุรกิจศึกษาเป็นศาสตร์ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนทุกๆ คน ไม่นับนักเรียนคนไหนในสังคมโลกปัจจุบันที่จะสามารถหลีกเลี่ยงความเป็นจำเป็นที่จะต้องศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตในเรื่องที่เกี่ยวกับธุรกิจศึกษา นักเรียนที่ได้เรียนธุรกิจศึกษาจะมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานมากขึ้นไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะประกอบอาชีพใด

นอกจากนี้ จรูญศรี มาติลลโกวิท (2538) สิริพันธ์ สิริกุล (2540) สุรวีร์ เพียรเพชรเลิศ (2548) และวิรุจ นันทวิวัฒน์ (2555) ได้กล่าวถึงธุรกิจศึกษาไว้ดังนี้

1) การศึกษาเพื่อธุรกิจ (Education for Business) มุ่งเน้นให้ความรู้และฝึกทักษะอาชีพทางธุรกิจ สำหรับผู้เรียนที่เลือกเรียนสายอาชีพระดับอาชีวศึกษา ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เพื่อไปประกอบอาชีพทางธุรกิจส่วนตัวหรือทำงานเป็นพนักงานในองค์กรหรือหน่วยงานของภาครัฐหรือเอกชน

2) การศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจ (Education about Business) มุ่งเน้นให้ความรู้พื้นฐานทางธุรกิจทั่วไป การดำเนินชีวิตและครอบครัว การเป็นผู้บริโภคที่เฉลียวฉลาด และเป็นการสำรวจความถนัดและความสนใจของตนเองในการทำงานอาชีพ หากพิจารณาธุรกิจศึกษาจะเกี่ยวข้องกับอาชีพศึกษาและอาชีวศึกษาในระบบการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประเภทวิชาพาณิชยกรรม ในระดับอาชีวศึกษา ทั้งนี้ราชบัณฑิต (2555) ได้ให้ความหมายอาชีพศึกษา และอาชีวศึกษาไว้ดังนี้

อาชีพศึกษา (Career Education) หมายถึง การศึกษาที่สอนสาระและกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้

เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ เห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพ สุจริต ได้ฝึกทักษะและนิสัยที่ดีในการทำงาน

อาชีวศึกษา (Vocational Education) หมายถึง ระบบการศึกษาที่จัดหลักสูตรโดยมีเนื้อหาสาระ การฝึกทักษะ และการปฏิบัติ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติ และเจตคติ ที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะการจัดให้มีการฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการนอกเหนือจากการฝึกปฏิบัติในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และคุ้นเคยกับแนวการทำงาน เครื่องมือ เครื่องจักรและเทคโนโลยีในสภาพของความเป็นจริง จนสามารถนำความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติ หรืออาชีพโดยอิสระได้

สำหรับเป้าหมายการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนพื้นฐานอาชีพในระดับการศึกษาพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา มีดังนี้ (ราชบัณฑิต, 2555; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2555 และอนุชัช งามวรัญกูร, 2558; Nancy, 1998)

ตารางที่ 1 เป้าหมายการจัดหลักสูตรและการสอนทางอาชีพศึกษาและอาชีวศึกษา

อาชีพศึกษา(Career Education)	อาชีวศึกษา (Vocational Education)
- ระดับประถมศึกษา (Career Awareness) ให้ผู้เรียนเข้าใจว่างานเป็นคุณลักษณะพื้นฐานของชีวิตเข้าใจสิ่งที่น่าสนใจ ทักษะ ค่านิยมและความต้องการอาชีพ ผู้เรียนรู้จักอาชีพ หรือรับรู้ รับทราบ เรื่องอาชีพ	- เป็นการเตรียมบุคลากรด้านฝีมือสำหรับอาชีพหนึ่งหรือกลุ่มอาชีพ - มุ่งเน้นเนื้อหาสาระการฝึกทักษะ และการปฏิบัติ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติ
- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (Career Exploration) ให้รู้จักกับอาชีพต่างๆ เพื่อเลือกอาชีพได้อย่างกว้างขวางผู้เรียนได้สำรวจความถนัดความสนใจความสามารถของตนเอง	- มุ่งเน้นเจตคติที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพ
- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Career Preparation) เตรียมผู้เรียนเข้าสู่การประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพที่ตนถนัด	

ระดับประถมศึกษา เป็นการหลักสูตรและการสอนเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักอาชีพ หรือรับรู้ รับทราบ เรื่องอาชีพ (Career Awareness) และการแนะนำอาชีพ ปฐมนิเทศอาชีพ ให้ผู้เรียนมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำงานเป็นการสร้างนิสัยในการทำงาน รู้จักใช้เครื่องมืออย่าง ๆ ในการทำงาน และสามารถทำงานด้วยกระบวนการที่ไม่ซับซ้อน

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการจัดหลักสูตรและการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัด ความสนใจ ความสามารถของตนเอง (Career Exploration) เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเห็นภาพลักษณะต่าง ๆ ของอาชีพและค้นพบความต้องการของตนเองในการเลือกอาชีพที่เหมาะสม สามารถตัดสินใจกำหนดทิศทางที่เหมาะสมที่จะศึกษาต่อหรือไปประกอบอาชีพต่อไป

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการจัดการหลักสูตรและการสอนที่เตรียมผู้เรียนสู่การประกอบอาชีพ (Career Preparation) หรือศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพที่ตนถนัด โดยสถานศึกษาควรจัดแผนการเรียนที่ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความต้องการของนักเรียน

ระดับอาชีวศึกษา มุ่งเน้นเนื้อหาสาระการฝึกทักษะ และการปฏิบัติ เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถในการปฏิบัติและเจตคติที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพ โดยมีการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการเพื่อไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติ หรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้

แนวโน้มธุรกิจศึกษาในศตวรรษที่ 21

การศึกษาในเรื่องศตวรรษที่ 21 ได้เริ่มในประเทศสหรัฐอเมริกาโดยก่อนที่จะสิ้นศตวรรษที่ 20 ได้มีการศึกษาในเรื่องศตวรรษที่ 21 กันอย่างมาก โดยเฉพาะทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ใน Partnership for 21st Century Skill ในปี ค.ศ. 2008 ได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 กลุ่มหลัก ได้แก่ (Bellanca and Brandt, 2010)

1. กลุ่มวิชาหลัก (core subjects) ได้แก่ ภาษาแม่ ภาษาโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ รัฐและหน้าที่พลเมือง

2. กลุ่มทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skill) ได้แก่ การคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหา นวัตกรรมและการสร้างสรรค์ และการสื่อสารและความร่วมมือกัน

3. กลุ่มทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information Media and Technology Skill) ได้แก่ การรู้สารสนเทศ การรู้สื่อ และการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ

4. กลุ่มทักษะชีวิตและอาชีพ (Life and Career Skill) ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัวและมีความยืดหยุ่น ความคิดริเริ่มและการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและข้ามวัฒนธรรม ความรับผิดชอบและความสามารถผลิตผลงาน ความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม

แนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวความคิดทางธุรกิจศึกษาซึ่งมีความสัมพันธ์โดยตรงกับ “ทักษะชีวิตและอาชีพ” เพราะธุรกิจศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อธุรกิจและเกี่ยวกับธุรกิจ กล่าวคือการศึกษากับธุรกิจเป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองที่ดีมีความรู้ทางเศรษฐกิจ และการศึกษาเพื่อธุรกิจเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ทั่วไปทางด้านธุรกิจเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเป็นบุคลากรในอาชีพที่หลากหลาย นอกจากนี้ภารกิจพื้นฐานของธุรกิจศึกษาเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีความรู้พื้นฐานทางด้านธุรกิจ และมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน (Policies Commission for Business and Economic Education, 2002; Mary, 2003)

Arthur (1999) ได้กล่าวถึงธุรกิจศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า บทบาทหน้าที่ของนักการศึกษาจะเป็นสิ่งสะท้อนเกี่ยวกับอดีตและเรียนรู้ถึงการวางแผน

เพื่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ความท้าทายธุรกิจศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) หลักสูตรที่มุ่งเน้นการคิด (Thinking Curriculum) ผู้เรียนมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในเนื้อหาและสามารถที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสังคมโลกที่ซับซ้อนได้ 2) โอกาสสำหรับการเรียนรู้ในสังคมโลก ธุรกิจศึกษาเป็นความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างชั้นเรียนกับสังคมโลก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสอนและการเรียนรู้ ผู้สอนต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสอนของผู้สอน และรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนจะต้องเข้าใจและเคารพในความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกส่งเสริมสนับสนุนในการให้ความรู้และทักษะโดยการชี้แนะหรือเป็นพี่เลี้ยง และ 5) เทคโนโลยีจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ รวมทั้งธุรกิจศึกษา

ทั้งนี้ Martha (2003) ได้กล่าวถึงแนวโน้มธุรกิจศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า หลักสูตรธุรกิจศึกษามีการเปลี่ยนแปลงเพราะมีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ รวมทั้งมีการบูรณาการรายวิชาต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับธุรกิจสังคมโลกดังนี้

1) คุณค่าของธุรกิจศึกษาจะสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจระหว่างประเทศ และการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การมีมนุษยสัมพันธ์ การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การมีจริยธรรม การรู้คุณค่าและเคารพผู้อื่น ความเชื่อมั่นตนเอง และการมีคุณธรรม

2) บทบาทหน้าที่ของผู้สอนทางธุรกิจศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นโอกาสและความท้าทายสำหรับผู้สอนทางด้านธุรกิจศึกษาที่ให้นักเรียนต้องเรียนรู้ในกระบวนการคิด ความท้าทายในสังคมและเทคโนโลยี นักเรียนต้องสามารถสื่อสาร การร่วมมือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี บทบาทของครูธุรกิจจะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกส่งเสริมสนับสนุน

ออกแบบการจัดการศึกษา การร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง และเป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้เรียน

3) เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะมีบทบาทสำคัญทางด้านธุรกิจศึกษาในการเรียนรู้ของนักเรียน และการเรียนการสอนของครูที่จะบูรณาการรายวิชาทางธุรกิจให้เกิดความคิดรวบยอด

4) เศรษฐศาสตร์เป็นรายวิชาหรือเป็นองค์ประกอบหนึ่งทางธุรกิจศึกษาที่ให้ผู้เรียนเข้าใจระบบเศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21

5) การบูรณาการหลักธุรกิจ ทักษะ และการฝึกปฏิบัติ เป็นหน้าที่ของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องเชื่อมโยงหลักสูตรธุรกิจศึกษากับมาตรฐานการศึกษา เช่น ประเด็นทางธุรกิจ พัฒนาทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ การเงินส่วนบุคคล การสำรวจอาชีพ ประสบการณ์การทำงาน การเป็นผู้ประกอบการ การเรียนรู้เชิงรุกหรือการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การเรียนรู้โดยโครงงาน และการทำงานเป็นทีม

นอกจากนี้ Betty (2001) ได้กล่าวว่า แนวโน้มธุรกิจศึกษาในศตวรรษที่ 21 เทคโนโลยีทางด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์จะเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการเรียนรู้ โปรแกรมประยุกต์จะเพิ่มพูนทักษะการคิดและการแก้ปัญหา บทบาทเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรธุรกิจศึกษาที่จะเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะและความรู้ด้านการศึกษาเพื่อธุรกิจและเกี่ยวกับธุรกิจ รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับทุกคนในชีวิตประจำวันและในสถานที่ทำงาน สำหรับผู้เรียนทุกคนเปรียบเสมือนผู้บริโภคที่จะต้องมีความรับผิดชอบต่อธุรกิจ ดังนั้น หลักสูตรธุรกิจศึกษาจะต้องมุ่งเน้นเตรียมผู้เรียนให้รับบทบาทหน้าที่การเป็นผู้บริโภคและความเป็นพลเมืองให้มีความรู้เกี่ยวกับการเงินส่วนบุคคล เศรษฐศาสตร์ ซึ่งระบบเทคโนโลยีมีส่วนส่งเสริมในการตัดสินใจให้ผู้เรียนมีการบริหารจัดการทางการเงินที่ดี

แนวโน้มระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21 ประชาชนทุกคนจำเป็นต้องมีความรู้ทางธุรกิจและเศรษฐกิจ ครูธุรกิจศึกษาจะมีบทบาทที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทุกคนจากเดิมที่ครูธุรกิจศึกษาไม่ได้รับความสำคัญและไม่ได้รับความสนใจจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้เรียน ครูผู้สอน และหน่วยงานของรัฐและเอกชนต่าง ๆ จึงควรกลับมาทบทวนให้ความสำคัญดังเช่น National Business Education Association (2001) กล่าวว่า *ไม่มีนักเรียนคนใดในสังคมปัจจุบันที่จะสามารถหลีกเลี่ยงไปจากการเรียนรู้เกี่ยวกับธุรกิจศึกษาได้* ดังนั้นครูธุรกิจศึกษาจะต้องสอนผู้เรียนเพื่อให้มีพื้นฐานทางธุรกิจ สอนให้ตระหนักถึงความต้องการความถนัดของตนเอง และให้เป็นผู้บริโภคที่ชาญฉลาดซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับธุรกิจโดยทั่วไปจะได้รับการจัดการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา แต่หากครูธุรกิจศึกษาต้องสอนผู้เรียนเพื่อให้มีความถนัดโดยเฉพาะวิชาชีพ ความรู้และทักษะที่สำคัญที่ครูธุรกิจควรจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน คือ สอนให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเฉพาะทางวิชาชีพทางธุรกิจ เพื่อให้สามารถออกไปประกอบอาชีพทางธุรกิจได้ ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อธุรกิจโดยทั่วไปเป็นการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาทั้งนี้ วิรุจ กิจนนทวิวัฒน์ (2555) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูธุรกิจศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

1) กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ครูธุรกิจศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้รอบและรู้ลึกเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และนวัตกรรมสื่อการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ในการใช้เทคโนโลยี การสืบค้นข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์สังเคราะห์ในการตัดสินใจในชีวิตจริง รวมถึงการนำไปใช้ในการเสนอผลงานด้วย

2) ครูธุรกิจศึกษาควรมีทักษะที่หลากหลายเพื่อที่จะสามารถสอนให้ผู้เรียนมีทักษะที่ครอบคลุมหลายๆด้านไม่ว่าจะเป็นทักษะทางภาษา ทักษะในการ

คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา รวมถึงทักษะส่วนตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในการทำงาน

นอกจากนี้สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2555) ได้กล่าวถึงความเป็นเลิศในวิชาชีพครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา ดังนี้ ความเป็นเลิศในวิชาชีพครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรประกอบด้วย 1) ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้ 2) การพัฒนาตนเองและการเป็นผู้นำทางความคิด 3) ความศรัทธาในวิชาชีพและการปฏิบัติตน 4) การอุทิศตนเพื่อผู้เรียนและเพื่อนร่วมงาน 5) ความเชี่ยวชาญในศาสตร์การสอน และ 6) ผลงานที่สะท้อนความก้าวหน้าของผู้เรียน ความเป็นเลิศในวิชาชีพครูระดับอาชีวศึกษา ควรประกอบด้วย 1) ความรอบรู้ในศาสตร์ต่างๆ เพื่อการสอน 2) ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ผลงานมีความโดดเด่น 4) การอุทิศตนเพื่อผู้เรียนและเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนครู 5) คุณลักษณะความเป็นครู และ 6) การปฏิบัติตนของครู

บทสรุป

ธุรกิจศึกษาเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก เพราะผู้เรียนทุกคนต้องมีความเกี่ยวข้องกับธุรกิจ เช่น การซื้อขายสินค้าบริการ การปฏิบัติงานทางด้านธุรกิจ การเป็นผู้ประกอบการทางธุรกิจ เป็นต้น ดังนั้นการจัดการศึกษาของสถานศึกษาควรจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางธุรกิจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจหรือสังคมธุรกิจที่มีความซับซ้อนในศตวรรษที่ 21

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- จรรยาศรี มาดิลกโกวิท. 2538. ธุรกิจศึกษาบทบาทและความสำคัญในระบบการศึกษาไทย. **วารสารพัฒนาหลักสูตร**, 15: 57-62.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2555. **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

วิรุจ นันทวิวัฒน์. 2555. สมรรถนะ ปัญหา และ
คุณลักษณะพึงประสงค์ของครูธุรกิจศึกษาใน
ศตวรรษที่ 21. **วารสารครุศาสตร์**
จุฬาลงกรณ์. 39(3): 99–116.

สำนักงานการและมาตรฐานการศึกษา. 2555.
แนวทางการจัดทำหลักสูตรและจัดการ
เรียนการสอนพื้นฐานอาชีพในสถานศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

สิริฉันท สติรกุล. 2540. **สอนวิชาธุรกิจอย่างไรใน**
ระดับมัธยมศึกษาอย่างไรจึงจะจูงใจผู้เรียน.
วิทยจารย์. 95(1): 91–94.

สุรวิทย์ เพียรเพชรเลิศ. 2548. แนวความคิดทางธุรกิจ
ศึกษา. **วารสารวิชาการ. 8(3): 25–28.**

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2555. **รูปแบบการ**
ส่งเสริมและพัฒนาครูสู่ความเป็นเลิศ.
กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

อนุชัย รามวงศ์กูร. 2558. **กระบวนการทัศน์ทาง**
อาชีพศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

References

Arthur, M.E. 1999. **Overview The Future We**
Create. In Pat A. Gallo V. and Michael G. C.
(Ed.) *The 21st Century: Meeting the*
Challenges to Business Education. (Yearbook
No. 37) Reston, VA: National Business
Education Association.

Ballanca, J. and R. Brandt, 2010. **21st Century**
Skill: Rethinking How Students Learn.
Indiana : Solution Tree Press.

Betty, J.B. 2001. **Management of Business**
Education: A Perspective. In Betty J.B.
(Ed.), *Management of the Business*
Classroom. (Yearbook No.39, pp.18). Reston,
VA: National Business Education Association.

Bureau of Academic Affairs and Education
Standards. 2015. **Guideline for Curriculum**
and Instruction Career Education in
School: Basic Education Level. Bangkok:
The Agricultural Co-Operative Federation of
Thailand, Ltd. (in Thai).

Kitnumtaviwat, V. 2012. Competencies Problems and
Desirable Characteristics of Business
Education Teachers in the-First Century.
Journal of Education Studies, 39(3): 99–
116. (in Thai).

Madiloggovit, C. 1995. Role and Importance of
Business Education in Thai Education System.
Journal of Development Curriculum,
15(Oct.–Dec.): 57–62. (in Thai).

Martha, C.Y. 2003. **Current Trends in Business**
Education. In Martha H.R. (Ed.), *Effective*
Method of Teaching Business Education in the
21st Century (Yearbook No. 41, pp. 35–41).
Reston, VA: National Business Education
Association.

Mary, M.H. 2003. **The Foundation of Business**
Education. In Martha H.R. (Ed.), *Effective*
Methods of Teaching Business Education in
the 21st Century (Yearbook No. 14) Reston,
VA : National Business Education Association.

- Nancy D.Z. 1998. **Career Development**. In Dennis L.B. (Ed.), Integrating the Internet Into the Business Curriculum. (Yearbook No. 36, pp. 33–34). Reston, VA: National Business Education Association.
- National Business Education Association. 2001. **National Standards for Business Education**. Retrieved from <https://www.nbea.org/newsite/curriculum/standards/>. (12 January 2016).
- Peanpedlerd, S. 2005. Concept of Business Education. **Journal of Academic**, 8(3): 25–28. (in Thai).
- Policies Commission for Business and Economic Education. 2002. **This We Believe about the Need for business education**, Statement 71, 2002. Reston, AV: National Business Education Association.
- Ramwarungkur, A. 2015. **Paradigm in Vocational Education**. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. (in Thai).
- Sathirakul, S. 1997. How to Teach Business in Secondary Education Level so that Motivation Learner. **Journal of Teachers Professional Development**, 95(1): 91–94. (in Thai).
- The Royal Society. 2012. **Dictionary of Education Vocabulary**. Bangkok: Office of the Royal Society. (in Thai).
- The Secretariat of the Teachers Council of Thailand. 2015. **Teacher Enhancement and Development Model for the Excellence**. Bangkok: The Secretariat of the Teachers Council of Thailand. (in Thai).